

LOOTUSRINGI JUHT

KARSKUSKASVATUSTÖÖ AJAKIRI

Veebruar 1931.

Nr. 4.

III aastakäik.

VÄLJAANDJA: EESTI ÕPETAJATE LIIT.

Tegev toimetaja: P. Kochtitsky. Toim. liige: J. Elango. Vastutav toimetaja: H. Roos.

Ilmub koolitöö kuudel, kuus korda õppeaastas. Maksab: aastas—50 s., üksik number—10 s.

Toimetus ja talitus: Tallinna, Rataskaevu 22. Telef. 434-63.

Ära peta ennast!

Hans Roos.

Sageli öeldakse, et inimene tunneb ennast paremini kui keegi teine suudaks seda teha. Kuid on olemas ka tähelepanekuid, et inimesed näevad maailma ja teisi inimesi seesugustena nagu nad tahaksid näha neid. Teiste hulka kuulub vaateleja ja otsustaja inimene ise ka. Ta näeb ka ennast seesugusena nagu ta tahaks näha end.

Jätame täna teiste vaatluse ja asume enese vaatlusele. Millisena tahaksime näha end? Me tahaksime näha end tugevana, ilusana, targana, noorena (vanad muidugi). Me tahaksime näha end varustatuna kõikide voorustega. Ja mis on siis selles halba? Inimene peab ju ometi püüdma headuse poole ja kui ta ei tee seda, siis ei saavuta ta ka midagi. Täiesti õige! Kuid sageli, nagu juba öeldud, inimesed peavad end seesugusteks nagu nad arvavad olevat end. Ja see võtab neilt iga püüdmise headuse poole.

Soovite näiteid? Olge head! Küsin pojalt: „Kas homsed koolitööd on tehtud?“ „Ja“, vastab ta kindlalt. „Millised tunnid on hõmoseks?“ „Eesti keel, matemaatika, ajalugu, maateadus...“ „Mis on õppida maateadusest?“ „Kanada“. „Jutusta mulle“. Ta luges paar korda õppetüki läbi ja arvas seda juba teadvat. Kui tuli aga väljendada arvatavaid teadmisi, siis selgus, et arvamine on iseasi ja teadmine jälle iseasi. Kulus veel terve tund tööd kahe mehena ja siis olid alles Kanadast kindlad teadmised. Ei mingit tahtmist mind tüsata, veel vähem tahtmist petta ennast — see oli üldinimlik nõrkus, mille ohvriks langevad noored ja isegi vanad. Olgu teil tugevust arvustada end!

„Täna valmistan ruttu homsed tunnid ja siis koolivenna sünnipäevale... mitmuse osastava lõpud on... Ets ja Ruts ja... ei, ei, enne õpin ja siis lähen... lõpud on... koroona ja kaardid ja... lõpud, lõpud... ja lõpuks antakse kohvi suhkrusaiaga ja... tühja kah, tulen kella kaheksaks tagasi ja siis õpin edasi“. Läks. Peagi unustati kell kaheksa ühes õppimisega. Aeg kadus kiirelt, pea jõudis kätte lahkumise tund. Kell 11, nüüd enam ei jõua õppida, peab minema magama. „Tõusen hommikul tund varem, siis õpin“. Ei tõusnud ega õppinud, kuid kavatses, kujutas ette, et jõuab ja õpib, polnud miskit paha kavatsust, aga asi lõppes siiski halvasti.

On sul teha töö, siis tee ta lõpu, oled midagi kord otsustanud, siis ära otsusta teisiti ilma tungiva vajaduseta! Ära kauple enesega!

* * *

Võta piits ja pea aru! — öeldakse. See on ka kõige õigem — mõeldakse. Inimene ei pea laskma enese üle valitseda viina, et teda ei rüüpa, — rüüpan, — ja valitsen enda üle ja valitsen viina üle... maitse ainult. Maitseb... joo-bub... maitseb veel, ainult maitseb — enda teada muidugi, ... on juba kaotanud tasakaalu, ikka veel ainult maitseb, sest liialdused on igal ajal ülearused...

Joobnud inimene on kindluseta inimene, tasakaaluta inimene, ta on kui väike laps, kes kujutab maailma ühesamana kui ta on tööpoolest. Ta on end petnud vale ettekujutustega, ta on pidanud end tugevaks kui ta on tööpoolest. Tal pole olnud halbu kavatsusi, kuid asi on lõppenud väga halvasti. Ära peta sina ennast!

Õpetajate Liit, Tallinn, Rataskaevu 22. Telef. 434-63. Veebruar 1931. Nr. 4. III aastakäik.

Noorte Punane Rist.

„Elu eesmärk pole mitte valitsemine vaid teenimine“, kirjutab mõne aasta eest Austria Noorte Punasele Ristile silmapaistev kasvatusteadlane prof. Dr. Kaerschensteiner. „Ma teenin“, „J serve“, „Ich diene“ on saanud Noorte Punase Risti lipukirjaks kogu maailmas. Selles teenimise vaimus tegutsemine peab saama aluseks meie kasvava noorsoo tulevasele ülesehitavale ja loovale sotsiaalsele tööle. Sellel alusel peab ta võrsuma terveks, tubliks, isamaaliselt mõtlejaks ja ligimes- ning rahuarmastajaks.

See „teenimise“ vaim ongi olnud jõuks, mis lühikese aja kestel kogu maailma noori 46 riigis on koondanud ühiseks võimsaks 12 miljoniliseks Noorte Punase Risti perekseks.

Punase Risti nime kannab see organisatsioon sellepärast, et maailmasõja aastail just Punase Risti juures ja algatusel (Ameerikas, Austraalias ja Euroopas) noored vabatahtlikult tööle rakkendusi ligimise „teenimisele“ isamaa kasuks.

Noorte töö kasvas hoogsalt, leidis laialist tunnustamist seltskonnas ja üldist poolehoidu õpetajate hulgas, kes nägid, missuguse innuga lapsed oma jõudu pühendasid kollektiivsele tegevusele ja missuguse heameelega nad andusid sotsiaalsele tööle.

Ka rahuajal jäi see noorte koondis tegutsema Punase Risti nime all ja tihedas kontaktis viimasega, kui ülemaailmiselt tuntud suure ja mõjurikka organisatsiooniga, kelle ülesandeks on just tervishoid, ligimisearmastus, rahupüüe ja kõikide abitarvitajate eest hoolitsemine.

Noorte Punase Risti liikumise ideeliseks juhiks, tema lähemaks kaastööliseks aga on kogu maailmas saanud õpetaja. Meie Noorte Punase Risti koondis on koguni kujunenud kooli lahutamatuks osaks. Sest nad ei tegutse väljaspool koole ega ei kisu lapsi eemale koolitööst, vaid toetavad seda kõigiti. Tervishoid, tegutsemine ligimesarmastuse vaimus ja rahupüüete süvendamine ning noorte üksteisele lähendamine koolidevahelise kirjavahetuse kaudu on aluseks ka Eesti Noorte Punase Risti tegevusele. Meie raske aeg vajab rohkem kui kunagi enne terveid, ausaid ja tublisi inimesi, kes egoismi, kaduduse ja ahnuse asemel oleksid kantud kõrgest inimarmastuse mõttest ja kes ainult ei võitleks sõdadest ja haigustest tingitud viletsuste vastu, vaid kõik jõud koondaksid selleks, et tulevikus kaoksid põhjused, mis neid tekitavad.

J. N.

Juhiseid V võistluskirjutuseks.

Läheneb V võistluskirjutuse tähtpäev. Käesoleval aastal võistlustöö toimub vastavalt E. Ö. Liidu karskuskasvatuse-toimkonna otsusele kas 7., 8. või 9. märtsil, et võimaldada neile koolidele, kus raskendatud laste kogunemine pühapäeval, korraldada võistluskirjutus laupäeval või esmaspäeval peale tundide. Täpsama aja nende kolme päeva piirides iga kool määrab ise. Märtsi esimeste päevade sees saadetakse koolidele, kes teatanud osavõtjate arvu E. Ö. Liidu k. toimkonnale, küsimuslehed kätte. Küsimuslehtede sisu ei tee korraldajad enne õpilastele teatavaks, kui just võistluskirjutuse päeval, see on kas 8. märtsil ehk selle eel- või järelpäeval, varem kindlaks määratud kella ajal, kui osavõtjad juba kõik kohtadel on. Võistluskirjutuse eel, 6. märtsi õhtul on

päeva kohta vastav vestlus raadio kaudu, mida need muidugi ei jäta kasutamata, kellel on raadio kergesti kättesaadav.

Paber kirjutamiseks võetagu mõlemas rühmas *hariliku vihu lehe suuruselt kokkumurtult*, nooremas rühmas kaks lehte (pool kantselei poognat), vanemas — neli lehte; neile vihuna ühendatud lehtedele mahutatagu kogu töö, mis tuleb kirjutada tündiga. Selleks tuleb õpilasi varem hoiatada, et nad teeksid tarvilikud eeltööd enne võistluskirjutuse algust.

Kui varem kindlaks määratud päev ja kella aeg saabunud ning kõik osavõtjad on valmis ühtlaselt tööks, jagab korraldaja igale õpilasele ühe küsimuslehe ja jääb ise korrapidamiseks klassi, meeletuletades õpilastele, et kirjutised

tulevad ära anda valmilt kahe tunni jooksul. Jagades pandagu tähele, et noorema rühma (IV, III ja nooremate klasside) õpilased saaksid neile määratud lehe, vanema rühma (V, VI ja täiendusklasside) õpilased samuti vanema rühma küsimuslehe. Küsimuslehe saab iga õpilane ja need jäävad pärast kirjutamist neile.

Võistlejad andku kõigile küsimusile lühikesed, harilikult kahe-kolme lauselised vastused, mis aga selged ja tabavad olgu. Kui õpilased soovivad, võivad nad teha töö esialgu mustalt valmis ja siis ümber kirjutada puhtalt. Puhad, tindiga kirjutatud tööd antakse korraldajate kätte. Kirjutamise ajal tuleb korraldajal valvata, et osavõtjad teeksid oma töö kõik iseseisvalt ega rikuks korda; samuti ei tule enam lubada kirjutamise ajal kasutada ettevalmistamise raamatuid.

Võistluskirjutuse lõpul kogub korraldaja kõik tööd ja õpilased vabanevad kojuminekuks. Kirjutustes märgib korraldaja *sisulised* vead vastavale kohale *lainelise punase joone* tõmbamisega, peale selle aga veel *iseloomulised, eriti õnnestunud* ehk *ebaõnnestunud* kohad *vasemale paberi äärel punase vertikaalse joonega rea (ridade) ette*. Minigisuguseid muid parandusi (keelelisi, stiililisi jne.) ei ole vaja teha.

Igale tööle märgib korraldaja oma *hindamise järele ülesse*, töö algusesse, ühe sõnadest: hea, rahuldav, nõrk. Selle juures tuleb tööd hinnata sisuliselt, kirjavigu mitte arvestades, võttes võrdluseks ühe korraga kõik ühe rühma tööd. Et osavõtjate arv üleriikliselt õige suur, siis on keskkohas võimata hinnata töid sisuliselt, eriti aga võrrelda neid, mis võib tuua juhuslikke eksemisi ja tunduda osavõtjale ülekohtusena. Seepärast palub E. Ö. L. k.-toimkond kõhapealseid korraldajaid (üksikut õpetajat ehk selleks moodustatud toimkonda) toimetada väga hoolsalt hindamist ja kummagi rühma *kõige* paremate, auhinna vääriliseks arvataivate tööde hindamise juurde (töö algusesse, ülesse) märkida: „Auhinna vääriline!“ Siin tuleks lootusringi hooldajail ja õpetajail ka märkida, kui mõni õpilane *eriti* silmapaistev olnud oma karskusmeelsusega ja üldise tublidusega; see tuleks mõne selgitava sõnaga eelmisele juurde lisada. Kõik märkused tehtagu *punase*

tindiga ja töö *alguses*, õpilase nime lähedal.

Kõik osavõtjate tööd tulevad paigutada mõlemas rühmas *kindlasse järjekorda, alates kõige paremast ja lõpetades nõrgematega, nummerdades kirjatööd selles järjekorras ja kandes samas järjekorras aruandelehele*. Aruandelehed saadetakse kummagi rühma jaoks eriti, ühes küsimuslehtedega. Hoidutagu registreerimisel lehti ära vahetama: rühmade vahel. Nimed kirjutagu aruandelehele *täpselt, selgelt ja kergesti loetavalt*, et Liidus auhindade määramisel ja mälestuslehtede kirjutamisel ei juhtuks vigu (eriti selgelt kirjutatagu tähed: o, a; n, u; v, r).

Aruandelehe ette vastavasse kohta märgitagu õiges järjekorras: kool, vald, maakond, aadress (mitte valla nimega alates, vaid kooli nimega!).

Auhinna saajate kandidaate võiks näha ette kummaski rühmas, heade (ja rahuldavate) hulgas, kõige rohkem kuni 25% osavõtjaist, nende hulgast valib siis Liit auhinna saajad aruandelehel (ja kirjatööde koondamisel) *antud järjekorras*, kuna auhindu saajate arv on leib Liidu ainelisest võimalusest. Klassid rühmas on segamini, küll aga oleks soovitav, et korraldajad auhinna saajaid igast klassist poiss- ja tütarlaste hulgast mõne ette näeks, niipalju kui seda lubab töö väärtus ja õpilaste tublidus.

Kõik võistlustööd ühes aruandelehtedega tulevad saata võimalikult ühe nädala jooksul, *hiljemalt aga 25. märtsiks* Eesti Opetajate Liidu karskuskasvatustoimkonnale Tallinna, Rataskaevu 22. Töid, kui neile erilist kaaskirja juurde pole lisatud, võib saata hariliku ristpaela saadetisena käsikirjade tariifiga: esimene 50 gr — 10 senti, iga järgmine 50 gr või selle osa 2 senti.

Kõik kokkutulnud kirjutused vaadatakse üldiselt Liidus läbi, eriti punase vertikaalse joonega lehe vasemal äärel märgitud kohad. Auhindu määratakse toimikonna ainelise võimaluse kohaselt ning aruandelehtedel antud *järjekorras*, mida viimast palutakse eriti võtta arvesse.

Oleks soovitav, et auhindade arv suurem saaks, kuid E. Ö. Liidu käsutuses olevad summad teevad selleks raskesti, sest mälestuslehtede j. t. trükitööde valmistamine ning postikulud nõuavad suure osa summadest. Seepä-

rast. E. O. Liidu karskuskasvatustoimkond palub koole, kes leiavad võimaluse rahas ehk raamatutes omalt poolt auhindade arvu suurendada, selleks lahkesti abiks olla. Toetus võib õpilastele minna kas nimelise annetisena või üldisel alusel; esimesel korral oleks raamatul märgitud peale üldise sissekirjutise veel, et auhind on N koolilt. Samuti võib anda toetuse kooli soovikohaselt kas oma koolile *lisa-auhindadena* või mõnele *teisele koolile*. Viimane moodus on eriti huvitav kasvatusliselt, nagu seda läinud aasta kogemused näitavad (v. õpilase kiri alamal!). Kui siis koolidel leidub selleks võimalus,

(hoolekogu, lootusringi, koperatiivi summad, raamatud), ärgu jäetagu seda palvet täitmata. Saata tuleks toetus (ühes kasutamise korra määramisega) E. O. Liidu k. toimkonnale *hiljemalt 15. aprilliks*. Kui aga auhindu koduselt antakse, siis teatagu sellest — ülevaate saamiseks — samaks ajaks.

Auhinnad ja vastavad mälestuslehed saadetakse kohapealsele korraldajale kätte, kes siis annab kõik mälestuslehed ja saadud auhinnad osavõtjaile edasi, milleks sobivam aeg lootusringide kevadpühal, millest teatame täienavalt.

E. O. L.

Karskuskasvatustoimkond.

Peetri-Liisa algkoolile, Mõnistes.

Soomeveres,

9. mail 1930. a.

Armsad kaasvõitlejad!

Ootasin suure igatsusega karskusepüha, mida peeti meil 3. mail, siis jagati meil lootusringi märke ja sealjuures ka võistluskirjutiste auhindu ja tunnistusi. Ma ei teadnud aimatagi, et ka mina nende õnnelikude seas olin, kes raamatu omandasid. Ei oska kirjeldada tунnet ja ärevust millistega astusime laua juurde kui hakati kirjutisi jagama. Igaüks püüdis hinge kinni pidades kuulata enda nime hüüdmist, süiski mõni peatas vähe, just kui ei uskunud oma kõrvu. Süda peksis nii valjusti, et tahtmata pidin käe südamele suruma, kartes ja häbenedes, ehk mõni kuulab seda tagumist. Saades kingitused ja tunnistused kõigil silmad särasid rõõmu pärast. Kuid eriti rõõm valdas mind ja südamest käis värin läbi, kui meie lootusringi juhataja prl. L.

Rammjalg teatas, et kõik kingitused on tulnud Opetajate Liidust headelt onudelt, kuid ühele õpilasele on saatnud raamatu Mõniste algkooli õpilased. Huvitava raamatu Parijõe „Soome“ lugesin samal õhtul läbi, tahan teda vabadel minutitel ikka jälle lugeda. Suurim tänu Teile, armsad kaasvõitlejad, ilusa ja armsa kingituse eest! Võtan oma lootusringi sõdurite kätest kinni ja sirutan Teile käe, et koguks sinise lipu alla tugev väerind ühise vaenlase vastu. Lõpetan oma kirja Roosioni sõnadega: „Ja nagu ring on lõppematu, nii püsiv on lootusringlaste usk, armastus ja lootus.“

Tervitades: Adeele Luik,

Soomevere 6-kl. algkooli VI kl. õpilane.

Illustusena oli vesivärves pilt: Tütarlaps lindiga „Ühinege kõik karskuse lipu alla!“ Teine tütarlaps sinise lipuga, kolmas — istub; neljas — poiss — tervitavalt lilledega käes.

Võistluskirjutus kasvatusvõtena.

Et pettumusi ei oleks...

Oleme korduvalt märkinud, et võistluskirjutus on mitte nii palju võistlus otsekoheses mõttes, kui kasvatusvõte. Siin ei saa lähtuda üleriiklisest võrdlevast hindamisest, vaid hindamine sünnib ühe kooli piirides. Osavõtjate rohkus ei võimalda ka auhindade väärtuse ega hulgaga hiilgada. Võib olla, oleks õigem seda töövõtet nimetada õpinguks kui võistluskirjutuseks, nagu ka vast

ehk piirduda vastava illustreeritud tunnistuse või selleks trükitud kõigile ühise kohase raamatu annetamisega. Et aga õhutada pakutatavate teadmiste põhjalikumat omandamist ning eriti üldist tublidust ühes karskete veenetega, siis oleme pidanud soovitavaks anda erilisi auhindu iga kooli mõnele õpilasele, selle kooli omal valikul (järjekorra määramisel). Et sel kasvatusvõttes ühes tead-

miste omandamisega oleks edu, selleks peaks korraldajad kohal juba töö alul ülesannet ja võimalikke tulemusi õieti õpilastele selgitama.

Kasulikkude teadmiste ja veenete omandamine eluks, ühine üle riigi selleks töö, mille mälestuseks ilusad kunstiväärtuslised tunnistused, töö erilise edu ja üldise tubliduse hindamisena ka vähemad auhinnad üksikuile — umbes see oleks osavõtjaile mõistetavalt selgitada, siis ei oleks pettumusi.

Nüüd aga juhtub mõnigi arusaamatus, mis asjale kasuks ei ole. Nii on mõni kool pea kõik osavõtjad auhinna-saajaiks arvanud ja imestab muidugi, kui ainult väike osa auhindu saab. Ometi on selgesti väljendatud, et üle 25% üldse esitada ei maksa, kui ka kõik ülejäänudki väga auhinna väärsed oleks; siin tuleb heade hulgast paremaid leida. Ka ei tähenda sugugi, et liit 25% osavõtjaist auhindad määraita saab, ainelistel põhjustel võib see arv tunduvalt väiksem olla. Nii ei peaks tekkima nurinaid, et liig vähe on saadud, auhinnad liig väikesed jmn.; kui need tekivad, on tegu arusaamatustega. Huvitava näitena olgu kool, kus mõni aasta tagasi lapsed ülespuhutud lootustega tööle asusid (korraldaja oli imelikul viisil isegi kr. 100.00 auhinna koolile „leidnud“), kui aga „saamine“ tuli, siis oli pettumus suur (juhataja teravameelne märkus: õpilased leidsid, et nende suurt tööd hästi „kinni ei makstud“) ja nüüd ei ole enam huvi osavõtuks. Selle vastu, õieti korraldatud võistluskirjutus on koolile alati niivõrt meeldinud, et õpilased sellest naljalt ei loobu, isegi haigustega ei taha arvestada sel puhul.

Olgu siin illustratsioonina toodud,

kuidas Pidula algkooli õpilased omas ajakirjas „Kiir“ ise võistluskirjutust õhutasid ja hindasid:

„9. märtsil kõik aateringlased koolimajja — lõbus on seal, sest siis on karskusvõistluskirjutus!...“

(„Kiir“ nr. 1. 1930. a.)

„...Mitte auhinna pärast ei lähe me, tuhanded Eesti noored 9. märtsil võistluskirjutusele, vaid tahame näidata, et teame oma kohust, et on palju noori, kes teavad inimese õigeid eluviise, teavad joovastusainete kahju ja võivad vastata neile küsimustele...“

Näitame, et on Eesti koolinoorsugu perekas ja teadlik!

Kõik „Kiire“ liikmed 9. märtsil karskusvõistluskirjutusele! Ukski ärgu jäägu ilmumata!

J. R—s.“

(„Kiir“ nr. 2. 1930. a.)

Kokkuvõttes, korraldajad kasutagu seda töövõtet tõsise kasvatustööna, kus osavõtjail ainelised huvid üldse ei teki, kuna peale teadmiste, veenete ja ühistunde neid rahuldaks ühised mälestuslehed (tunnistused), üksikuile langev eriline auhind raamatu kujul oleks aga kõlblise hinnanguna mõistetav, mille saamist püütakse järgneval aastal, uute teadmiste omandamisel ja iseloomu tubliduse hoogsamal kujundamisel. Ilmajäämisel auhinnast jäägu õpilasele teadmine, et ta kõik muu ühiselt teistega saanud, eriline auhind aga piiratud arvul annetatav ja ta veel selle vähese arvu hulka ei ulatunud, kuigi tema teadmisi ja elukombeid üldiselt hinnatakse. Viimase tõenduseks võib korraldaja saadetud aruandelehest vastava kokkuvõtte teha, nagu tehakse seda kooli teatelehtede jagamisel.

Töö lootusringis.

Võit.

Väike Karl tõttab sõbra juurde mängima. Vahvad poisid nad mõlemad, nii kaheksa-aastane Karl, kui ühesteistkümnene sõber Peeter. Mängudki sobivad neil hästi — ei tüli ega jonniki kummaltki. Peedul on veel väike vell Jmmi, seegi lööb sekka, kui tuju hea on, ehk küll ise veel põlvepikkune.

Täna mõeldi tiigile sõitma minna kiirsõiduk „Välguga“ (milleks osutus

vana lauda uks), pärast meresõitu laudapeale ja küüni heinavirnade vahele Jüri Rummu püüdma.

Enne tuli Immiga kokkuleppida Jüri Rummu asjas.

Immi on toas ema juures. Ema on seinakapi avanud ja endale ohuks-rohuks ühe tillukese tipsu võtnud. Immi palub, õigem, nõuab: „Ema, anna mulle ka viina!“ Ema ei olegi halb pojuke-

sele. Sirutab käe uuesti pudeli järele, et ka poja soovi rahuldada.

Seda olid jälginud vahepeal sisene- nud Peeter ja Karl.

Hoogsalt astub Peeter ema ette hüü- des: „Ema, ära anna lapsele mürki!“

Nagu häbenedes paneb naine pudeli kappi.

„See oli võit!“ hõiskab noorte loo-

tusringlaste süda. Nad ei taha täna enam mängida oma harilikke mängu. Neid läbistab tunne, et on paremat korda saadetud, kui Jüri Rummu män- gides.

Üheskoos lähevad nad Karli koju — koolimajja—ja anduvad armsaimale ajaviitele — lugemisele.

E. K.

Mis tehakse lootusringis.

Koondumine lootusringidesse ja E.N.P.R. koolikoondistesse on hoogsalt käimas: tuleb rohkesti teateid uute lootusringide ja koon- diste asutamisest, nagu ka ühinemisest möle- mi õpilasorganisatsiooni tööks.

Taikse algkooli õpilaste koondus „Koit“ on astunud ühisesse lootusringlaste ja E. N. P. R. perre. Ilmub neil käsikirjaline kooli-

ajakiri „Koit“, millest läinud aastal ilmus 9 numbrit.

Muuga algkool Virumaal on ajakirja va- hetuses Martna algkooliga Läänemaal. Et Muuga algkoolil ei ole veel paljundatud aja- kirja, siis saadetakse ajakiri lugemiseks Mart- nasse ja saadakse hiljem tagasi.

Koolide ajakirjad.

Toimetusele on saadetud ajakirjad:

„Noorus-helinad“ nr. 1. November 1930.

Kehtna lootusring „Säde“. Värviliste ilus- tustega šapirografeeritud kooli-ajakiri, 24 lhk.

Sisust: Noortele, Totter Jaak, Hilissü- gis, Kuhu sa reisid? (luuletus), Pühapäeva hommik, Heinal, Rebane ja Kukk, „Säde“ ju- hatus — karikatuurid, Liimäel (luuletus), Kui ma kassi kiusasin, Heinu toomas, Talve- taat, naljad.

„Jõulu-album“. 1930. Retla algkooli loo- tusring. Šapirogr. ajakiri, 20 lhk.

Sisust: Lumesadu (luuletus), Jõuluõhtu, Jõuludest vanal ajal, Vanu kombeid jõulust,

Kuuse elulugu, Mets sügisel, Tallinna ekskur- sioonist, ilustusi.

„Koidu-kiired“. Liivi algkooli lootusringi „Tuleviku“ liikmetelt. Ajakiri käsikirjana, 23 lhk. teksti illustatsioonidega, 4 lehte joo- nistustega.

Sisust: Häid pühi!, Tuleviku elunõuded, Jõulud, Jõulu rõõm, „Püha öö, õnnistud öö...“, Talve õhtu, Sügis, Jõulu õhtu, Laul lootusrin- gile, Noorus on külviaeg, Kui nägin jälle oma kodukohta.

Paljudes töödes tundub õnnestunud kujul läbistatud kõlblime joon.

Lindudele pesakastisid!

Muidugi ei unustanud lootusringla- sed lindude söötmist talvel, millest rää- kisime novembrikuul, mil talvet veel ei olnudki. Kaua oodatud talv tuli lumine ja külm, söötmine lindudele nüüd eriti vajalik, aga ka kevadelgi veel tu- leb jätkata söötmist, kui ajutiselt sulan- nud mustadele lappidele laskub üle öö paks lume kord.

Kuid kevade lähinemisega tuleb uus töö: vaja hoolitseda, et suveks oleks lind- usid pesitamas maja ümbruses, vaja ehitada pesakastisid. Selleks tuleb kohe kasutada käsitöö tunde ja kodust vaba aega, nii et hiljemalt märtsikuul pesa- kastid kohtadel oleksid, parem kuu al- guses juba.

Pesakastide juures on eriti tähtis pessa viiva augu mõõt. Kuldnokkadele on paras mõõt, kui läbimõõt on 48 mm, väiksemaile lindudele, nagu tihastele jt., olgu läbimõõt 32 mm. Augu sise- mine äär olgu kõrgem. kui välimine, nii ei saja vihma sisse. Katus olgu ette- poole kallak ja ulatugu pisut üle puuri ääre ette, nagu räästaalune; see on sa- muti vihma sadude vastu kaitseks. Kol- mas sajast tingitud nõue: pesakast olgu kinnitatud nii, et ta kas ette poole pisut länku ehk täiesti otse on, mitte kunagi aga vastupidiselt.

Pesakasti sügavus võiks olla 28—35 sm, jämedus olenevalt kooskõlast pik- kusega kui ka pessa viiva auguga. Ti-

haste pesakastid võivad olla vähemad. Heaks materjaliks on mädaneva puu tüved, mis kerged õhnestada; nende puudumisel tuleb muidugi laudu kasutada.

Ka linavästrikkudele võib pesakastisid teha, selleks võetagu umbes 9 sm pikkune puualg, mille õnsus oleks 9—11 sm, esiküljest saetagu (raiutagu) peaaegu pool pikkust avauseks; alla löödagu põhi, peale — katus.

Pesakastide katused on soovitatav nii teha, et nad kergesti ära võetavad oleks vana pesa jäänuste ja mustuse kõrval-

damiseks. Pesa-augu ette (kasti küljele) kinnitatakse arvade harudega puuoks, mis linnule võimaldab puhkamise oma maja ukse ees.

Asetamiskoha suhtes ei ole kuldnokad väga nõudlikud, kuigi paremaks kohaks on muidugi suurem puu, mis loomile mõjul palju ei õõtsu ja varju annab. Pesa-auk olgu aga asetatud idapoolse. Tihaste pesakastid asetatagu 3—4 m kõrgusele okste sisse, kuna linavästrikkudele armsam koht on kõrvaliste hoonete katuse simpside all ja teistes varjatud kohtades.

P. K.

Sõbralik koostöö võidab takistused!

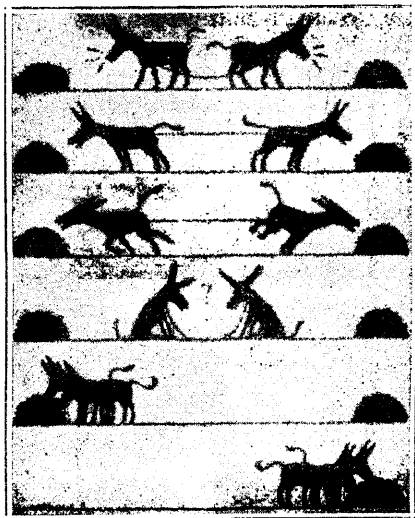
Kaks eeslit, köidetud ühise nööri, läksid mööda teed. Korraga silmasid nad värske rohu lasusid mõlemil pool teed.

Pikemalt kaalumata ruttas kumbki temale lähema rohu lasu poole, varssi aga takistas edasipääsemist pingule tõmbunud nõör.

Kumbki oma ette otsustas, et tuleb jõuga võita takistus, ning — tõmbas kõigest jõust. Vastastikkumene pingutus tõmbas mõlemad pikali...

Tõustes oli mõlemile selge, et nii jääks rohi söömata, ja nad lähenesid üksteisele nõupidamiseks.

Oli leitud sõbralik kokkulepe, ühiselt sammusid nad lähema rohu lasu poole, mis kadus varssigi, kuna siis asuti teise rohu lasu juurde, et sealgi vaigistada püsivat veel söögi isu.

Külvatud seeme...

Külvatud seeme kuldkallis
musta mulda.

Tunginud karskuseaade
noorde rinda.

Seemnest võrsumas vili,
lokkab aas.

Silmis loitmas on tuli, —
võitlusekstaas.

Tulevad sügise-tormid,
paindub kõrs.

Võitlused rängad ja karmid;
murdub nõrk.

Hääbuvad ilu ja õrnus,
kolletab nurm.

Noorur ei tagane norus:
kadu on surm.

E. K.

Kuidas karskustööle asuti.

Peale kaheksa-aastast tööd Kikepera algkooli juhatajana ja lootusringi hooldajana lahkus selle aasta alul tööpõllult, pensionile minnes, õp. H. R. Pöld.

Hr. Pöld kirjutab oma tööle asumisest uuele kohale:

„Õudne juhus valdas mind esimesel ööl, üksi olles koolimajas: joodik pu-

rustas öösel akna ruudu ja tükis sisse. Ma surusin ta tagasi, olin esimese öö uneta, ehmunud.

Peale selle, kui järgnesid koolimajas peod, siis kujunes tihti simmani ilme: suitsetamine, joomine jne.

Mul oli nüüd päevaselge: kelle käes noorsugu, selle käes rahva tulevik!“

Edasi algas pinna loomine, sellele järgnes lootusringide asutamine; samuti aga ka kõned avalikel koosolekuil ja pidudel.

Tagajärjena märgib hr. Pöld: „Alkohol ja suitsetamine põgenesid koolimajast pidudel ja muil koosolekuil.“

Kooli karskuskasvatustööle tagasi vaadates avaldab lahkujal lootust, et „külv tulevikus saab rohkesti head vilja kandma, et alus on pandud armastuse ja hoolega.“ — Jagame sama lootust, et töö vili oleks lahkujale parimaks ta- suks tehtud töö eest!

Lootusringi liikmekaart.

on valminud ja saadetakse lootusringi- dele tellimisel, arvestades valmistuskuludega: à 2 senti.

Kaart on mõeldud ühekordseks an- netamiseks lootusringi liikmeile ja mak- sev, kuni liige lootusringi kuulub. Kaar- dil märgitakse järjenumbr ja aeg vas- tavalt liikme registreerimisele lootus- ringi. Kviitungi-raamatu aset kaart ei täida, kviitungi-raamatu valmista-

mine on aga lootusringile alati kodu- selt teostatav. Kaardi teksti ümbrit- sev joon on sinine, musta sise-joonega; samuti on sinine ka rinnamängi põhi.

Kaardi mõõt: 12,5 × 8,5 sm.

Ka on mitu veel endisi liikmekaar- te, mis ka kviitungi-raamatuna kasuta- tavad. Nende hind — à 1 sent leht; le- hed on koondatud raamatutena, à 15, 25 või 50 lehte.

T E R V E S K E H A S T E R V E V A I M

algkooli lootusring

Liige

Liikmekaarti Nr.

..... 193

Lootusringi hooldaja

Juhatusel liikmed

PÕHIKIRJA JA KODUKORRA NÕUDEID EI UNUSTA LIIGEI

Kroonika.

VOITLUS ALKOHOLI ÜMBER

on hoogsalt päevakorral: ühelt poolt valitsus on tõsiselt mures, et rahvas on hakanud vä- hem alkoholi ostma, teiselt poolt karskust pooldavad organisatsioonid ja asutused püüa- vad kõiki võimalusi kasutada, et sulgeda se- nisest rohkem teed alkoholile rahva sekka.

Valitsusel on kavatsus kohalikku keelu- seadust kaotada, joogi-müügi õigusi laiendada, keelupäevi ja -aegu vähendada, öökõrtse lu- bada, hinda alandada, nõusid mahuliselt vä- hendada — kõigiti soodustada joomist. Kars- kusliidud ühes paljude kultuuriliste keskkoh- tadega ja organisatsioonidega ning omavalit- sustega protesteerivad ägedalt nende kavat- suste vastu, nähes neis suurimat hädaohtu rahva heaolule. Samuti on saadetud märgu-

kiri mitme kultuurilise keskkoha allkirjaga Riigikogu rühmalele ja valitsusele, et rahva- majade seaduse arutamisel alkohol sealt täiesti eemale jääks.

E. Ö. L. KARSKUSSEKRETÄRI

kõnereisidest käesoleval aastal teostusid: esi- mene Virumaale 12. I. — 3. II. Rakvere— Rake, teine Harjumaale 9. II. — 21. II. La- gedi—Rapla suunas. Märtsi kuul on ette- nähtud 2.—16. kõnereis Viljandi- ja Pärnu- maale (Võhma—V.-Vändra), 19.—31. — Tar- tumaale (Saadjärve ümbrus).

JUHISEID

lootusringide tööks, ühes ülevaatega õpilaste isetegevusest meie algkoolides, ilmub lähemal ajal ja saadetakse kõigile koolidele tasuta.